

BETON

KULTURNO PROPAGANDNI KOMPLET BR. 20, BEOGRAD, UTORAK, 29. MAJ 2007.

> DVE DEKADE UZ MEŠALICU <

Redakcija: Miloš Živanović, Saša Ilić, Tomislav Marković, Saša Čirić; Font Mechanical: Marko Milanković; Ilustracije: Lazar Bodroža; E-mail: beton@danas.co.yu, redakcija@elektrobeton.net; www.elektrobeton.net; Sledeći broj izlazi 12. juna

MIXER

Piše: Branislav Jakovljević

U SENCI VAJMARSKOG USTAVA

Fusnota 28 i član 48: O jednoj apologetici fašizma

KORDIĆ I SCENA PISANJA

U svojoj novoj knjizi *Politika književnosti*, Radoman Kordić kaže povodom *Betona* da su „osnovne teorijske pretpostavke ovog književnog dodatka potpuno utemeljene u politici, i to, uglavnom, jedne partije“ (40). Čitaocu je ostavljeno da sam zaključiti o kojoj je partiji reč. To je nešto što se, prema Kordiću, podrazumeva, kao što se podrazumeva i to da je *Beton* izraz „aktuelnog vladajućeg političkog koncepta“ (36) koji inače nema ničeg zajedničkog sa političkim kao takvim. Koji je to vladajući politički koncept? Kakav je odnos tog ne-političkog ili možda anti-političkog koncepta sa neimenovanom političkom partijom? Na ta pitanja Kordić jedva da se osvrće, jer njega, je li, zakuplja politika kao mišljenje. Ovo apriorno otpisivanje *Betona* bilo bi još i prilično jasno da mu Kordić nije dodao svoju „ovlašnu analizu“ u fusnoti br. 28.

U svojoj dugoj i plodnoj karijeri, Radoman Kordić se bavio književnom teorijom, teorijskom psihoanalizom i filozofijom u knjigama poput *Subjekt teorijske psihoanalize* i člancima kao što je na primer „Istina sa Lakanom i Deridom“. Sudeći po tome, Kordiću su verovatno poznata Deridina razmišljanja o dopuni, dodatku ili suplementu. U eseju „Frojd i scena pisanja“, Derida navodi da „tekst koji nazivamo prisutnim/sadašnjim može biti dekodiran samo na dnu stranice, u fusnoti ili postskriptu“. Fusnota

RAT I ZLOČINI POČINJENI U NJEMU DOVODE SVE U PITANJE. DAKLE, ILI SE PITAMO ILI OPRAVDAVAMO. SRPSKA KULTURA, NIŠTA MANJE NEGO SRPSKA POLITIKA, DOVELA JE SRBIJU NA IVICU ETIČKE PROVALIJE

omogućava ovo dekodiranje glavnog teksta svojom suplementarnošću: suplement ili dodatak, premda daje utisak „obilja dodatog obilju“ zapravo predstavlja „nadoknadu nedostatka“. Ono što je bitno, podvlači Derida, jeste da se upravo u okviru logike suplementa može misliti „odložena akcija“, kao i „odnos između primarnog i sekundarnog na svim nivoima“.

Na formalnom nivou, Kordićev suplement je jednostavan tekstualni mehanizam namenjen razjašnjenju jedne teze iz glavnog dela teksta. Ta interpretativna uloga primere na je fusnoti kao takvoj, ali se fusnota br. 28 izdvaja već po prostoru koji zauzima: ona se prostire na pune četiri strane, tako da na trenutak istiskuje osnovni (sadašnji ili prisutni, rekao bi Derida) tekst. Tako fusnota posvećena „ovlašnoj analizi“ *Betona* prerasta u jednu tekstualnu anomaliju. Mehanizam suplementarnosti je neumoljiv. Ako je glavni deo teksta njegovo sada i ovde, onda je fusnota ono što je pomerenom i odloženo. I kao što podsvest na paradoksalan način zauzima mesto primarnosti i sekundarnosti u odnosu na svest, tako fusnota u isto vreme

prethodi i sledi glavni tekst. Ono što je u fusnoti 28 tek puka anomalija, u produžetku glavnog teksta, kao i u suplementima koji slede, prerasta u jednu monstruoznost.

Pređimo na sadržinu fusnote 28. Ovde, Kordić najpre u *Betonu* prepoznaje grupu političkih istomišljenika, da bi odmah zatim sa nemalim čuđenjem zaključio da *Betonu* nedostaje jasan teorijski koncept, odnosno program. I eto protivrečnosti: kakva je to partija bez programa? Šta tu ne štima? Umesto da se ozbiljno zamisli nad ovim problemom, Kordić počinje da izmišlja. Njegova maštarija o *Betonu* nije naročito originalna. Ona obiluje klišeima koje je na stranicama *Nove srpske političke misli* već isključio Marinko M. Vučinić. Kao i Vučinić, Kordić se služi isključivo najprimitivnijim oruđima debate, pre svega projekcijom i diskvalifikacijom. Tako, on proizvoljno optužuje *Beton* za boljševizam i amerikanizam, za militantnost i liberalnost. Vučinićevim klišeima, Kordić dodaje tešku artiljeriju iz arsenala dekonstrukcije i postmoderne, ali se iza ove dimne zavese poststrukturalizma jasno prepoznaje jedna misao koja se najbolje snalazi u prostim suprotnostima: pleme-svet, vlada-NVO, nacionalizam-mondijalizam. Kordiću se naročito dopada ideja o *Betonu* kao nevladinoj organizaciji (tu je ideju bezobrazno *drpio* od Vučinića), tako da se njegova analiza *Betona* potpuno odriče argumentovane rasprave i pretvara u besomučno mamuzanje jedne stilske figure. Bez ikakvog istoriografskog, kulturološkog, ili ne daj bože politikološkog

MIXER

Branislav Jakovljević: U senci Vajmarskog ustava

CEMENT

Dragoljub Stanković: Zavičajna kama u kritici

ARMATURA

Saša Čirić: Kristalna noć sa srećnim krajem

Miloš Živanović: Muzika je put do sreće

VREME SMRTI I RAZONODE

N. Ištan Evredi: Dan pre nedelje

BULEVAR ZVEZDA

JAGLIČIĆ, Vladimir

BLOK BR. V

Kosmoplovci: Gospođice, gospođice

osvrta na sam pojam, značaj i praksu nevladinih organizacija, on raspreda teoriju o *Betonu* kao glavnom zastupniku nečega što on zove „estetikom nevladine organizacije“. Na trenutak, Kordić uspostavlja kilavo poređenje između *Betona* kao književnog predstavnika „nevladine organizacije“ i Oskara Daviča kao pripadnika „vladine organizacije“. Naravno, svrha ovog poređenja nije samo efektno raskrinkavanje prikrivenog boljševizma *Betona*, već i strategija zaobilaženja bilo kakvog pominjanja organizacija koje nisu vladine, a koje su doskora žarile i palile Srbijom i okolinom: para-vlade, para-države, para-vojske, para-policije. Ne tiče li se skorašnja kriza vlade upravo ove poslednje para-institucije?

PROIZVODNJA VANREDNOG STANJA

Sa svakom rečenicom svog suplementarnog „opisa“, Kordić se sve više udaljava od pitanja: čemu *Beton*? U naporima da pronađe program političke grupe, Kordić poseže za „Uvodnom reči“ iz prvog broja *Betona* i upoređuje je sa Sartrovim tekstom „Angažovana književnost“. Umesto što se poziva na Sartra samo da bi otpisao *Beton*, da bi potom to isto učinio i sa samim Sartrom, bilo bi mnogo poštenije sa Kordićeve strane da je ispratio do kraja debatu o angažovanoj književnosti iz pedesetih godina prošlog veka. Ona bi ga dovela do Adornovog odgovora Sartru, i do njegove tvrdnje da „loša politika postaje loša umetnost, i obratno“. Zaobilaženje ove debate može se objasniti samo željom za zaobilaženjem bolnih pitanja iz skorije istorije srpske politike i srpske književnosti. Kordić vrlo dobro zna da je njegova bajka o NVO estetici zapravo zamena teza koja služi da bi se zaobišlo ono što se radilo devedesetih, kao i sve ono što je prethodilo tim prljavim i krvavim radnjama. Da se ozbiljnije pozabavimo Adornovom idejom o međusobnoj sprezi loše književnosti i loše politike, Kordić bi došao do Adornove sugestije Benjaminu o revoluciji kao „ukidanju straha“. „Stoga“, piše Adorno, „nje se ne treba plašiti niti treba ontologizirati strah“.

Bilo ko da pokuša da na odgovoran način potegne ideju revolucionarnosti ili uopšte politiziranosti *Betona*, to može da učini samo u ovom smislu. Jer se Srbija danas ne nalazi pod vlašću bilo koje ideje, ili „političkog koncepta“, već pod vlašću jednog osećaja: straha. To nije samo strah od budućnosti, strah od odbačenosti ili strah za opstanak. To je pre svega strah od sebe same, od svoje prošlosti. To je strah pred samom mogućnošću da bi paljevine, rušenja i ubistva (masovna i pojedinačna, u Srbiji i van nje) mogla da imaju duboke kulturne i istorijske korene. Ne radi se o advokatskom dokazivanju ili pobijanju ovih veza, već o etičkom činu postavljanja pitanja o mogućnosti veze između metafizike i zločina. Rat i zločini počinjeni u njemu dovode sve u pitanje. Dakle, ili se pitamo ili opravdavamo. Srpska kultura, ništa manje nego srpska politika, dovela je Srbiju na ivicu etičke provalije.

Kroz svoju ontologizaciju političkog, Kordić se pridružuje onom načinu mišljenja koje na Miloševića i njegovu pogibeljnu vlast

→ Ilustracije u broju su integralni deo projekta ZAKON Lazara Bodrože ←

gleda kao na elementarnu nepogodu. Ovakav stav ne može da promeni činjenicu da se protuve ne rađaju već proizvode, da se ratovi ne dešavaju nego planiraju. Zastrašujuće je to što je ova vrsta proizvodnje postala deo ustaljene političke prakse u Srbiji. Imali smo prilike da se u to uverimo devetog maja, kada je ponovo jedna protuva postavljena na mesto sa koga je mogla da zapreti vanrednim stanjem. Samo pominjanje raspuštanja skupštine i uvođenja vanrednog stanja od strane Tomislava Nikolića kao predsednika Skupštine Srbije bilo je jezivo, i *previše stvarno*, podsećanje na član 48 Vajmarskog ustava. Ovaj član je omogućavao da se u slučaju vanrednog stanja raspusti parlament i da se za predsednika vlade postavi lice koje nema poverenje većine. Ostalo je istorija: kao što Đorđo Agamben ubedljivo pokazuje, čitava Hitlerova vladavina zapravo je bila jedno produženo vanredno stanje, ili rečeno jezikom suplementa, *odlaganje* i zaobilazanje samog zakona koji ga je doveo na vlast.

CRNI DANI SRPSKOG NACIONALIZMA

Logika suplementarnosti melje i nosi sve pred sobom. Ona se ne obazire na činjenice, ne čita ono što je napisano, ne poštuje čak ni poredak teksta kome je suplement dodat. Tako, ono što u fusnoti br. 28 započinje kao raskrinkavanje „estetike NVO“ i „neoliberalnog realizma“, u fusnoti br. 201 narasta u jednu mračnu spekulaciju o humanizmu. Kordić se trapavo ograđuje od jedne vrste antihumanizma (Hajdegerovog) da bi napao nešto što on naziva humanizmom zasnovanim na „metafizici čije osnove postavlja televizija kao što je CNN“ (223)! Zaslepljeni ovom metafizikom „Betonirci“ (!) „postavljaju fantazam o srpskom nacionalizmu“ (222). Ideja političkog koju Kordić promovise nije, naravno, ni nedvosmisleno antihumanistička, ni deklarativno nacionalistička. To je ideja „ontološki utemeljene politike“ (41). Pri tom, Kordić vrlo dobro zna da, kada jednom stupi van okvira filozofije, ontologija ima neobičnu moć da opravda i najgore političko smeće. I pored te svesti, ili upravo zahvaljujući njoj, Kordić neumitno prelazi od „ontološke utemeljenosti“ do „ontološke ugroženosti“. Odatle do „spiskova Srba“ tek je mali korak. A odatle do potpunog bezumlja još manji. Ovo su crni dani za srpski nacionalizam, bar ako je sudeći po Kordiću. Kao ideologija, nacionalizam se zasniva na krizi identiteta. Kordić tvrdi da on tih problema nema (šta bi na to rekao La-

kan, crni Radomane?), pa se iz petnih žila trudi da zaobiđe činjenicu da je identitet neodvojiv od niza identifikacija. Zbog toga, za njega „neoliberalizam“ postaje svako mišljenje koje nije „ontološki utemeljeno“ u jeziku i kulturi nacije. Neoliberalizam, nevladine organizacije, Amerika, CNN, pseudo evrocentrizam: Kordić potpuno ignoriše kompleksnost bilo koje od ovih pojava i od njih stvara seriju paranoidnih fiksacija. Opet, logika suplementa je neumoljiva: ono što Kordić predstavlja kao izobilje (utemeljenost u *ontos*, itd.) zapravo je nadoknada nedostatka.

Ovo su crni dani za srpski nacionalizam ne zato što se nalazi u ostupnici već zato što je izašao iz crvenih dana. To crnilo najbolje se ogleda u Kordićevoj „ontološki utemeljenoj politici“, koja je zapravo jedan sistem skrpljen od samopovlašivanja, odbrambenih mehanizama i negativnih identifikacija. Ova „politika“ dovodi u pitanje i samu religiju koju je čvrsto zgrabila kao svoju jedinu nesumnjivo pozitivnu identifikaciju. Radi se zapravo o jednoj besomučnoj ideologizaciji duhovnosti. Ona se otkriva, protiv Kordićeve volje, u fusnoti 34. Shodno logici suplementa, ono što Kordić uporno pokušava da ne vidi, ignoriše, prikriva, zaobiđe i zabašuri, ovde se odaje u svoj svojoj monstruoznosti. Naime, pozivajući se na jedno od najčuvenijih radova nemačkog teoretičara prava Karla Šmita, Kordić preinačuje naslov dela „Politička teologija“ u „Politička teleologija“ (str. 44). Kordić je sigurno upoznat sa Frojdovom teorijom parapraksisa, tako da mu ostaje da sam izvede zaključke iz svog groznog lapsusa. Na ovom mestu dovoljno je pomenuti samo dva. Prvo, malo toga može tako jasno da ilustruje degradaciju teologije u političkoj misli kao njeno preinačenje u teleologiju. Drugo, ova zamena se dešava upravo u odnosu na delo pravnik koji je pokušavao da opravda upotrebu člana 48 Vajmarskog ustava u tekstovima kao što su „Firer štiti zakon“ (1934) ili „Nemačko pravo u borbi protiv jevrejskog duha“ (1936).

Ovo su crni dani za Srbiju, ako je suditi po suženom opsegu političke misli koja se može videti na primeru Kordićeve *Političke književnosti*. Ona se kreće između odbacivanja i obmane. Razdaljina između ova dva pola Kordićeve misli podudarna je sa razdaljinom između mislioca i protuve, ontologije i oportunitizma. Ona se nekoć pokazala u iznenadnoj bliskosti ljudi kao što su filozof i firer, i nedavno u Srbiji, kada se Kordićeva fusnota br. 28 opasno približila senci člana 48 Vajmarskog ustava koja se pojavila u Skupštini Srbije ■

Mali oglasi

Turistička agencija „Premijer turs“ vodi vas žedne preko vode, kroz pregovore i prašinu, preko devete rupe na svirali.

Šifra „Put oko kabineta za 90 dana“

Čestitam Vojislavu Koštunici ostanak u premijerskom kabinetu pesmom „Pristajem na sve, samo kaži, vodi me, vodi me, ne pitam kuda“.

Šifra „Raspevana šnenokla“

Menjam resor Kosova i Metohije za svakodnevni dvosatni boravak premudrog premijera na mom kauču.

Šifra „Ipak sam ja lekar“

Zločinačko udruženje građana „Grob & prijatelji“ vodi vas na besplatno studijsko putovanje po ruskim gubernijama.

Šifra „Budućnost odmah“

Naš čovek u najboljim godinama, energičan, pojac u horu crkvenih Kmera, pravoslavac do moštane srži, preporučuje se za mesto ministra vera.

Šifra „Što Naumov to Nadrumov“

Šef poslaničke grupe koji je odustao od promene pola prodaje polovne hulahopke, prvi vlasnik, nisu mnogo prešle.

Šifra „Idealne za glavu“

Igram ulogu predsednika Skupštine po provincijskim pozorištima, vašarima i proslavama godišnjice ustanka. Honorar naplaćujem po tarifi iz poslovnika.

Šifra „Daj šta daš“

Prodajem demokratske blokove, idealne za gradnju kuće sklone padu.

Šifra „Ako smo pali, bili smo Palama skloni“

CEMENT

Piše: Dragoljub Stanković

ZAVIČAJNA KAMA U KRITICI

Dragan Hamović:

Stvari ovdašnje, 1998;

Pesničke stvari, 1999;

Poslednje i prvo, 2003;

S obe strane, 2006

Dobra pesma zaboravlja svoje poreklo, krvavo i blatno i ko hoće da je tumači njime samo je gnjura u plitku baru, davi i ponižava. Kritičar Dragan Hamović je sav zagledan u ovu baricu u kojoj mu se priviđaju: zavičaj, infantilna perspektiva, preciznost, pravoslavna i narodna tradicija, arhajaska prošlost, beg od zle savremenosti u idealizovanu prirodu i sl. Podnaslovom svoje prve knjige najbolje je sebe definisao: *mali ogledi na zavičajne književne motive*. Problem je u tome što je on kasnije te ogledne hipertrofirao, kao i njegovi omiljeni zavičajni pesnici svoje pesme. Najveći deo njegove kritike je ponavljanje poznatih književno-istorijskih činjenica, školsko i loše prepričavanje, i kad očekujete da zakorači u problem on daje zaključak kao neku frazu, često konfuznu, jer se nalazi pred vrhunskim pesmama koje ne podnose površnost. (I svoj postupak je lepo definisao: *Površnost kao suština*.) U pesmi *Bolani Dojčin* Branka Miljkovića privideli su mu se i opusteli Solun iz istoimene narodne pesme, kao i božićni obredi. Našao je u njoj *aluzije i utiske i smislotvornu ekstravaganciju*, kao i trećeg junaka, pored pesnika i naslovnog Dojčina. A, zapravo, ova Miljkovićevo pesma je jedna od tipičnih njegovih autopoetskih pesama.

Hamović je sazeo svoje kritike u jednu rečenicu, posvećenu jednom od vodećih pervertirano zavičajnih pesnika (uz R. P. Noga, Zlatu Kocić i dr.) – Milosavu Tešiću: *Ma koliko se pesnik povraća u bezbednost zavičajnog i predačkog okrilja, nerazlučenog od blagodetne prirode i njene zakonitosti, slike aktuelnog doba gde kad se pojave na površini...* Pohvala navedenom autizmu najbolje se čita u prikazu knjige *Petozarni mučenici* Đorđa Sladoja. Evo stihova koji su za Hamovića „svojevrsno bogojavljenje“: *Pšenica nestvarno šumi kao da priziva Hrista/ A tajne vaskrsenja razvigor odgoneta*. Uz pomen bombar-

dovanog Sarajeva – inače pod srpskom opsadom, najdužom i najsvirepijom posle Drugog svetskog rata – po kritičaru, pesnik žali samo svoj narod, *neprekinutu nit trpljenja... srpskog kolektiva*. Posle ovakve kritike pomislimo da su *petozarni mučenici* iz naslova nacionalistički pervertirani partizani, što nije daleko od istorijske istine. Toliko je ushićen srbovanjem iz nedavnih ratova da pišući hvalospev R. P. Nogu kaže: *Šire gledano, Hercegovina nam je zaveštala sve što u poeziji imamo od Vuka i vukovaca na ovamo, kroz krepke jezičke temelje na kojima je ispisana*. Da li se kod pesnika kao što su npr. Crnjanski, Nastasijević, Matić, Miljković, i dr. oseća ta krepka jezička supstanca u temelju ili je upravo suprotno, da oni na sofisticiranosti i fluidnosti jezika grade svoja vrhunska dela?

Smešna je Hamovićeva lažna skrušenost, pravoslavna prepedobnost, koja se ogleda u njegovom stilu, arhaičnoj leksici, staračkom i poučitelnom tonu. U prikazu zbirke *Lazareve lestve* Zlate Kocić poziva se on na M. Pavlovića *čiji je po njemu poetički uticaj ovde najevidentniji*, a baš je Pavlović napisao da možda u početku nije bilo *Jedno* nego odmah *Mnoštvo*. To je jedna od temeljnih ideja u pesništvu M. Pavlovića, to nepristajanje na dogmu i kanon ma kog tipa. Međutim, Hamović počinje svoju analizu rečenicom *Mnoštvo počinje od jednoga* i tvrdi da je ceo spev *Lazareve lestve* proizišao iz jedne reči: Lazar. Posle pravoslavno-predačke analize tekst završava rečenicom: *Sabrano i saborno*. Međutim, laž je da pesništva ovo dvoje autora (Pavlović, Kocić) imaju ikakve veze. Iza kritike Dragana Hamovića nema nikakvog poetičkog stava, tako da on sve banalizuje i obesmišljava, izjednačava, a poezija nestaje u glibu ideologije. Ne možete voleti Noga i Tešića s jedne, i Tadića i Karanovića, s druge strane.

Kada kod antidogmatskog Pavlovića crkve padaju i uzleću, Hamović priznaje da nema potrebna *raznovrsna znanja* za tumačenje, dok je stručnjak za pravoslavnu liturgiku u vezi sa mestom *ukorne pesme* u bogoslužju, kad razmatra Lalićeve *Kanone*. Banalnost Lalićevih stihova *...dostojno jeste slaviti Boga živog./ Onoga koji jeste, onakvog kakav jeste...* prikazuje kao vrhunac u završnici *Četvrtog kanona*. Svoj kritičarski metod sâm je dirljivo formulisao u naslovu prikaza Tešićeve *Sedmice: Kanonski pristup i trenuci srca*. Inače, Hamović piše kao da svi živimo u srpskom manastiru, a ne u sekularnoj državi.

Dragan Hamović je jedan od najmlađih apologeta militarizacije srpske poezije. Kakva to jalovost smisla u pesmama M. Rakića, I. V. Lalića i dr. privlači ovu struju naše književne kritike? Radi se o jezičkoj regresiji i paranoji palanačke svesti koju Hamović oličava i eksplicitno pominje na kraju svoje poslednje knjige kritika kao neurozu za koju se moli da prođe: *To je tako. Nema tu mnogo pomoći, samo da ova neuroza prođe. Samo da prođe* ■

ARMATURA

Piše: Saša Ćirić

KRISTALNA NOĆ SA SREĆNIM KRAJEM

Noći bugija i anatomija radikalizma

ŽIVELA VLADA! (panegirik Vojislavu Koštunici)

[Čitaocima je ostavljeno da panegirik shvate kao sarkazam ili kao doslovan autorski tekst]

Posle 15. maja u Srbiji postoji samo jedan politički maher: Vojislav Koštunica. Njegovim imenom biće nazvana čitava jedna oblast sistemske kombinatorike i jedan prolaz u Las Vegasu (ili bar jedno prodajno mesto u „Lavovima“). Predvodnik višechlane koalicije (ne samo DSS-a), sa manje od 17% glasova postaje prvi čovek Vlade. Jedini je političar koji od polovine 90-ih zavlači radikale za koaliciju a da mu oni ne uzvrate nijednom psovkom. Čovek koji je menjao rupe na svirali, ali ne i sviralu. Čovek koji je zaigrao va banque, bio spreman da Srbiju gurne u trošak i mrcvarenje još jednog izbornog kruga i da je ostavi bez legitimnih institucija. Čovek koji je po prvi put odsedeo puni skupštinski moleban, preživio radikalno-LDP-ovsku drobilicu a da nije pustio ni senku glasa o tome šta će kao premijer Srbije učiniti kad Kosovo dobije neku formu nezavisnosti. Čovek koji je zadržao neokrnjene, i vlast i nacionalne ciljeve. Čovek koji je režirao antičku dramu tromesečnih pregovora o formiranju Vlade, a završio sa holivudskim cajtnotom. Čovek koji je od analitičara napravio unezverenu telad: šta je značila riplijevska drama apsurdna sa *stolicama* Tomislava Nikolića. Da li je stidljiva udavača demonstrirala BIA bicepse ili je na oči tvrde patrijarhalne nacije ostvarila poliandrični ideal - naizmenični brak sa dva različita muža? Da li su narodnjaci obnarodovali dve utičnice na svojoj duši koje se uvek mogu aktivirati ili je populo *vožd* svoje koaliicione milosnike i s leva i s desna čisto vukao za nos?

Svejedno, premijerski svlak je ofajtan a identitet očuvan. Štaviše, kao Djed Božićnjak svima je doneo nešto vredno: Vlada će nastaviti reforme, Srbija će nastaviti svoj prekinuti put ka Evropi, jednom prava opozicija će se gojiti na Vladinim greškama, lupajući joj packe čas sa državotvorne čas sa humanitarne strane. I najviše, sinhrono je zadovoljio USAEU i Rusiju (svetom burmom vlasti svezao je prave demokrate i proverene patriote).

I pre nego što je otkucala ponoć a da premijer nije ni gubio cipelicu (a i ko bi je tražio: Solana?, Sergej Lavrov*, Slobodan Jovanović#, Sv. Sava+, Zubin Mehta"...), jedna preteća Kristalna Noć pretvorila se u čudesni spektakl u kome su svi živeli složno i srećno do isteka punog mandata.

SM MARTIRLUK

Zašto pojava zvana srpski radikali izmiče teorijskom interesovanju naših analitičara? Radikaloznanci obično govore o procentima i demagogiji, prostakluku i moćnoj stranačkoj infrastrukturi, samozaveštanom zemunskom magistratu, zbijaju pošalice na račun uređenja grobnih mesta u Kragujevcu i okolini ili povodom vesele leksike i udarničke doktorske naklade šlang haškog sužnja. Međutim, neopravdano se ostavlja po strani pitanje šta radikali danas jesu po-sebi-za-sebe?

Odista, *čisto fenomenološki*, šta to radikali jesu?

Politički sadomazohisti. Oni vole da boli. Kao što njima patnja predstavlja izvor užitka, svoje interno zadovoljstvo distribuiraju drugima, neistomišljenicima jednako kao i svojim biračima. Nije ovde reč o tome da zamislimo Lidiju V. (zvanu Violeta) kao domino damu u kožnom kompletu, jake šminke i lake ruke, ili Natašu J., vojvotkinju od skupštinskog bokala, kao nositeljku „zlatne kiše“, te Acu „Glistu“ (M. Vasić) ili Tomu žalostivog kao tarantinovskog roba iz trapa sa plastičnom jabukom u ustima. Takvu imaginaciju posvećujemo i ostavljamo Petru Lukoviću, masteru političke erotologije.

Poenta je u tome da su radikali slasno bolno svesni svog postpetooktobarskog usuda da nikada neće biti vlast u Srbiji ili njen deo. To je vrelo njihove naslade, ali i gejzir nesvršive frustracije. Oni mogu izmeštati autobuske stanice po Novom Sadu, proterivati novinare sa posla u Kikindi ili pretiti „ustašama“ po Leskovcu. No, negustirana slatka kaša vlasti im tek draži gladni brk. Tako snažni a tako bespomoćni, i tako pošteno naivni da ih svaki verolomni lukavnik može žedne preko vode prejahati samo ako im ponudi makar kafenu kašičicu vlasti. Oni rastu kao titani i tuguju kao Polifemi. Nikome potrebni, zatočili su se u tamnicu svoje vulgarne mržnje i pobjegli na ostrva svojih praznih pretnji i teških kleveta. Nesposobni da se menjaju, kao progane sluge i iskreni saučesnici srušenog režima malog požarevačkog Bonaparte, žalostivo gude o mračnim vremenima koja su nastala i zlokobno, kao gavranovi, proriču svoj povratak u slavi koju je patnja većito marginalnih učinila blistavom. Ali, kao da ni oni sami nisu čvrsto vereni u teritorijalne mape svoga sna: Karlobag se promitario u Ševeningen, Herostrati sa Pala forsiraju udbaške mišje rupe, Zemun je trampljen za Novi Sad. Otuda neplanska amplituda sastavljena od čoporativne parla-

BETONJERKA
POLUMESECA

Vi ste ministar za Kosovo i Metohiju? Dakle, ministar bez portfelja.

Momčilo Mihajlović

Piše: Miloš Živanović

MUZIKA JE PUT DO SREĆE

Paralelni svetovi

Kakve su se samo raznovrsne veze definisale u polju prelivanja i mešanja popularne muzike i politike od perioda između svetskih ratova do danas - američki folk, ruralni bluz, rasna segregacija, sindikati, Bili Holidej, Dilan, hipici, Vijetnam, Ohajo, pankeri, Džo Stramer i mlađani Toni Bler, Kings Roud, Kingston, Zapa protiv žene Ala Gora, reperi, oni strašni stari i ovi smešni novi, poput Eminema i njegovog marketinškog angažmana protiv Buša mlađeg... U Srbiji, muzika nema ništa sa tom prljavom politikom, bar tako kažu - i uporno ne veruju da po pravilu, ako nema sa politikom, ima veze sa politikantstvom. Ili ipak ima veze sa politikom, pošto je Pisma Evrovizije tako značajna evropska stvar. Čak, Eurosong je značajnija institucija od Međunarodnog suda pravde (kome smo dobro natrljali nos) i Tribunala za ratne zločine (kome uporno natrljavamo nos, a tek ćemo ga pravo natrljati). U rangju je sa Evropskim prvenstvom u fudbalu, ali ipak važniji, jer nas u fudbalu nešto neće. Pobjeda na Evroviziji u stvari pokazuje da smo mi vazda bili na pravom putu demokratskih promena, ali *oni* to nisu hteli da vide. Pobjeda na Evroviziji ojačava našu poziciju u borbi za Kosovo. Kad pobediš na Evroviziji, to znači da si najbolji u Evropi.

Ako socio-muzičke fenomene sa početka uporedimo sa dotičnim festivalom (bez ambicija da se mešamo u muzikološke poslove), kristališe se nepremostiva razlika - svi izvođači na Evroviziji podsećaju na *boy band* grupe, koje ne nose nikakav idejno-ideološki koncept, izuzev kratkotrajnog kupoprodajnog potencijala, ne određuju se po bilo kom pitanju, čiji članovi ne dele i ne zastupaju nikakve stavove, pa ni muzičke (ako se učini da se za nešto ipak zalažu, to ima težinu izjave neke misice da želi mir u svetu). Opšte mesto, i većita inspiracija, da je muzika = subverzija, makar i u krajnje diskretnom i destilisanim obliku, izgleda više nije opšte. (Ako ćemo po ovoj slici suditi, ljudi što mladost i život posvećenički provode komponujući, pišući, vežbajući, zureći u žice, doboš, miksetu, monitor, ili gramofon, svejedno, više nisu tu, ako i jesu, svakako su nepoželjni.) Tako su spektaklom prodefilovali i ljutiti pankeri, i a la Whitesnake rokeri, i šlager-izvođači, i latinski ljubavnici, i seks-bombe, i Dženis Džoplin... Sve može da prođe, imidž se ne stvara nego u trenutku fabrikuje i ne znači ništa (baš kao što na našoj konzervativno-mačističkoj sceni i ulici vlada neočekivani glamrock fazon, a muškarčine se oblače u modu zapadnjačkih queer subkulturnih modela), kao ni sumanute, zaumne i eventualno komične „koreografije“. Pobjeda na takvom festivalu za Srbiju je keč na desetku, nek' je lepo, nek' je veselo, i samo bez politike. (Da li vas ovo na nešto podseća? Mene na srpsku pesničku scenu. I na to da pesnici čine neku svoju estradu, re-

RADIKALI SU SILEDŽIJE ZAŠTIĆENE IMUNITETOM, PROMOTERI LEGITIMNOSTI RATNOG ZLOČINA, KAMEN OKO VRATA SRBIJI, UŽIVAJU DA SMETAJU I KOČE, A PRITOM SU JALOVE POLITIČKE IMAGINACIJE KOJA SE ISCRPLJUJE IZMEĐU MODELA ISTOČNJAČKE DESPOTIJE I KRVAVIH BITAKA ZA TERITORIJE

mentarne agresije i elegičnih tugovanki o rasporedu sila u svetu. Čas zveckaju silom, čas nepravdom, čas blate protivnike a vazda ljuto opozicionare.

Zalud su bili svi pokušaji da se radikali privole nametima civilizacije. Svakako je plemenito da se radikali vide kao demokratska stranka koja ravnopravno sa ostalima participira u političkom životu zemlje, sve ne bi li se izbeglo *predosećanje građanskog rata*. Integrisati varvare, dokona se, potrebitije je nego li grubo ignorisati trećinu aktivnog biračkog tela ili ga prevaspitavati što silom što manipulacijama.

Da, ali šta činiti kada se radikali otvoreno izruguju norma demokratije, pravdaju ili umanjuju (srpske) zločine, preziru pristojnost a promovišu bahatost i prostakluk?

Jedini izlaz da se sluđeni gubitnici tranzicije, mentalni IB-ovci i kajmak-mistici razvrgnu od njihovih političkih SM predstavnika jeste da se upokoje aveti 90-ih: istina obelodani, svi optuženi privedu, zločini osude, podvuče crta ispod koje se u državnoj politici dalje neće ići. (Onaj ko u ovaj metod ne veruje je antropološki nihilista ili suicidni cinik.) Ima li potencijala u radikalima za njihovu radikalnu političku transformaciju? Sigurno da da - i da se odreknu nesude-nog martira u Hagu, i da trajno isperu usta sapunom, i da drugačije definišu svoj nacionalizam. Za svoju i dobrobit Srbije, nova Vlada i resto političke elite mora im na delu demonstrirati politički realizam bez himera koje vode u konflikte i kočje razvoj zemlje. U tom, i samo u tom slučaju, onaj će zloćudni demon koji izjeda dušu srpskim radikalima i goni ih da maltretiraju sve oko sebe, svoju nasladu potražiti van svakodnevnih političkih prakse karamazovskih samoponiženja. Reformisanim radikalima će se tako pružiti prilika da konačno postanu vlast i to ne kao prokažene pari je koje sustiže anatema sa svih strana sveta, već kao regularni evropski desničari, benigne galamdžije i kafanski velikodržavni nostalgijari (Iepenovski hajderovci, korisni kao plavak/lakmus preteće fašizacije društva) ■

zervisanu za „elitu“, van koje ne znače ništa. Zato, kakvi pesnici, takvi i pevači.)

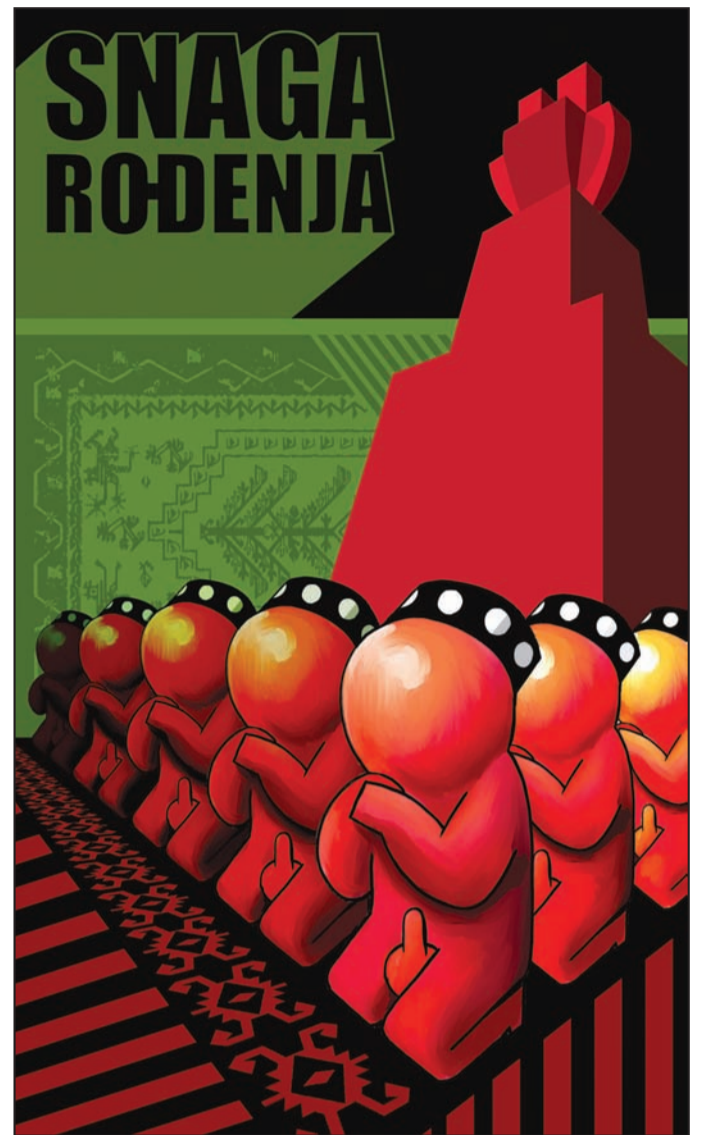
Britanski *Independent*, vrug mu babin, donosi tekst u kom se tvrdi da naša pobednica predstavlja novu i drugu Srbiju, onu koja je oduševljena Evropom, da je to pobeda nad starim imidžom prominentnih srpskih umetnika, prostitutki u pratnji kriminalaca i ratnih zločinaca, sve u svemu, da je pobeda korak ka EU. Takođe je primećeno da su ex-yu republike blagonaklono glasale za Srbiju, što bi trebalo da bude znak velikog međunacionalnog i međuestradnog izmirenja (za uzvrat, mi ćemo biti tužni što je njihov Adolf tako bedno prošao). Vrući poljupci mira božjeg, samo ne moramo „ono“ da pominjemo, što da nam bude neprijatno, da se prljamo politikom. Puno hvala brate „nezavisni“, nešto sam se zasitio sitnih komplimenata koji liče na tepanje retardiranom malom bratu iz provincije. Pretpostavljam da je lako i lepo upućivati takve poslanice kad imaš grad iz kog potiču i Bitlsi i petostruki šampion Evrope u fudbalu. A kad dugo nije dobro i nemaš ništa, oči su suviše gladne i sumnjičave da bismo ih tek tako zamazali. Zato, neka je večna slava Džonu Pilu sa Bi-Bi-Sijevog radija, čoveku koji je mnogo uradio za muziku našeg vremena. Koliko je Evrovizija uradila, ne znam.

U Beogradu - slavlje, petarde, pucnjevi, rafali, blokiran grad. Proslavlja se pobeda nad Evropom. Da li su to slavili ljudi potpuno drugačiji od onih na Cecinom nastupu i na dssabornom novogodišnjem koncertu? Ili je to ista „elitna masa“? Koja uz Evroviziju razvija svoju „sociologiju slobodnog vremena“? Sve ovo je neka komplikovana postupakoliptična PC upravljajčka simulacija? Đinđića i Kenedijeve su pobili mutanti iz svemira? Nagrađena pevačica u poseti parlamentu - ali poseta je apolitična, kao i parlament. Seća li se iko Boba Marlija i koncerta koji je održao na svojoj Jamajci, razorenoj bedom, rasnim i etničkim trvenjima, konstantnim neredima, političkom i stranačkom rascepljenošću i nasiljem, posle kog su pokušali da ga ubiju? Nije Bob bio ni uz jednu od dve suprotstavljene partije, ali teško da je bio apolitičan.

Beograd je oduševljen prilikom da organizuje Eurosong 2008. Apolitični balkanski BBC (RTS, naravno) je na konju (ili na magarcu, videćemo kasnije). Pošto je nedavno Otac Nacije objasnio da su Đinđića ubili Albanci (mutanti), biće nam objašnjeno i kako Srbija cveta bez Đinđića. Ali, ni u raju nije sve pesma. Neprincipijelni rad menadžerskog tima naše pevačice iziritirao je i samu veliku glavu *Nacionalnog javnog medijskog servisa nacije i našeg nacionalnog prava da znamo sve nacionalno*, i to do crvenila. Kako je to bilo neizdrživo, on gonjen nemirom iznenada nepozvan upade u respektabilnu erteesovsku emisiju, stavljajući na muke respektabilnu autorku, staru zvezdu starih vremena i progongnjenu novinarku na pravdi boga zagašenog BK televizijskog servisa. Tek tada videsmo koliko je čoveku teško, da ni pobednička pesma ne pomaže, jer progone ga magarci. Da li će sukob od nacionalnog značaja, RTS vs. Magarci, biti okončan na vreme da se naredna Evrovizija nesmetano organizuje? Ako ima Boga, taj festival će voditi Otac Nacije lično, a između muzičkih numera pesnici srpski kazivače svoje trans-stihove, i kritičari srpski svoje trans-recenzije - samo lepota, ništa politika. Dva festivala u jednom, konačni šamar Evropi, mat. Ostaje pitanje treba li pozvati Vahabite da učestvuju, zanimljiv je to *outfit*, da se vidi sva naša bogata raznolikost.

Postoji li način da pretplatu plaćam HRT-u?

I tako, prolaze dani, spektakl za spektaklom. I sve apolitično, a estetično. A to što Stounsi konačno dolaze (plašim se da to izgovorim), to je samo još jedna potvrda da je Srbija divna zemlja, apolitična. Organizaciju koncerta ponovo drže neki lovci u mutnom, menjaju se lokacije, karte su možda rasprodane, možda nisu, koštaju ovoliko, ili možda onoliko. Van Gog je figurirao kao potencijalna predgrupa - hoće li biti tog nezaboravnog dueta, Đule i Ruška Jakić? Pa da, otprilike smo na tom nivou. Ali, sve je to očekivano u mandatu jedne apolitične *boy band* vlade. Muzika među Srbima. Da parafraziram Zapu, it's not dead, it just smells funny ■

VREME SMRTI I RAZONODE

Piše: N. Ištan Evredi

DAN PRE NEDELJE

Subota!
Dan pre nedelje
a posle
petka (žurke, provod, zezanje, LUDILO)

26ica je puna
ima ljudi
nose sveće
mučno žute

otac mu je umro
njoj majka
njemu brat

grob do groba
26ica do 26ice
sveća do sveće
venac do venca
znoj do znoja

idu
da odaju POKOJ
duši

setili su se svojih mrtvih
jer im je neko tako rekao, naime
da se treba setiti svojih mrtvih

baš
na tu veliku Subotu
mora biti da je baš velika
ta Subota
ili je možda Velik Onaj
ko je tako rekao
ili su oni slabi kada slepo slušaju

pa se svojih mrtvih
sete
samo onda
kada drugi
to
narede ■

BLOK BR. V

www.kosmoplovci.net

BULEVAR ZVEZDA

Piše: Redakcija **Betona**

JAGLIČIĆ, VLADIMIR

JAGLIČIĆ, Vladimir (Gornja Sabanta kod Kragujevca, 4. 11. 1961), kragujevački pravnik, promoter četništva, Karadžićev poeta, autor pesama o ratu i silovanju, konspirolog, generator nacionalističkog opštežitija oko „Šumadijskog kulturnog centra“ u Kragujevcu, prevodilac sa svih indo-evropskih jezika, ali preko ruskog. Objavio je preko dvadeset knjiga i time stekao poziciju jednog od najzaslužnijih radnika drugog ešalona za našu stvar. Na tragu Nebojše Vasovića, započeo je književnu karijeru objavom *izvanumišta* kao poetičkog kreda, a nastavio je forsiranjem političkih funkcija, literature zavičajnog srbovanja i klanovskih marifetluka. Sebe smatra velikim, *apsolutnim* pesnikom. Bio je član redakcije pročetničkih *Pogleda* da bi potom prešao u (*Nezavisnu*) *Svetlost*. Nikada nije prestao da radi na promociji ravnogorskog pokreta, unevši u sve to i jednu novinu svojim zalaganjem za rodnu ravnopravnost među četnicima (recenzent *Memoara jedne Ravnogorke*). Kao antologičar, istakao se sabornim pristupom u knjizi *Pevači usnule prestonice* kojom je *pokragujevčio* sve pesnike i pevače, od starca Milije, preko Sterije do Dedinca. S druge strane, antologiju novijih srpskih pesnika *Kad budem trava*, fundirao je SMB pesničkom strujom koju predvode Radovan Karadžić, R. P. Nogo, Đorđo Sladoje i Zdravko Krstanović. Kao urednik književnog časopisa *Lipar*, čiji je izdavač Univerzitet u Kragujevcu, promovirao nacionalizam i šund poeziju *bunta i otpora* novom svetskom poretku. Najveći doprinos toj borbi, Jagličić je dao u prevodenju spisa o teoriji zavere, *konspirološkog* priručnika Jurija J. Vorobjovskog za prepoznavanje neprijatelja pod naslovom *Zapadni put u apokalipsu: od mita o Graalu do Novog svetskog poretka*. Bio je zamenik gradonačelnika Kragujevca, sada je direktor Spomen parka „Kragujevački oktobar“. I na tom poslu se istakao kao revizionistički stručnjak koji je antifašistički memorijalni kompleks *po-krstio*, uneo je portrete đenerala Mihailovića, dok je za Veliki školski čas pozajmio semplove molitvenih žanrova. U vreme Kojadinovićevo ministrovanja, bio je stalni član Komisije za (tajni) republički otkup knjiga. O toleranciji i miru govori javno samo kada prima donacije od USAID. Kao nacionalni delatnik, dobio je gotovo sve značajne književne nagrade u Srbiji ■